

i anden Henseende end i egentlig Statshenseende; det kan være retsstridigt, f. Ex. ligeoverfor privatretlige Forhold, Contractsforhold. I et saadant Tilfælde kan det paa ingen Maade gjøres gjældende, at den Private skal sagsøge Communen. En Beslutning kan altsaa være uretfærdig, uden at være ulovlig i Ordets egentlige Betydning. Men ved Siden heraf staaer der to andre Begreber: man kan finde Beslutningen fordærvelig og man kan finde den uhensigtsmæssig. At sige, at den Tilsynshavende skal kunne standse en Beslutning, naar han finder den uhensigtsmæssig, gaaer naturligviis ikke an, thi saa vil jo hele Borgerrepræsentationens Myndighed tabe al sin Betydning. Der bliver altsaa tilbage, at han kan finde den fordærvelig, og efter den hele Stilling, hvori vore Forhold befindes, troer jeg ikke at kunne give Afkald paa, at han ialtsald maa have en saadan Ret. Jeg skal istedetfor at motivere det vidtløftig henvise til den Definition paa Statens Tilsyn, som er given i en ganske ny Lov af 4de Marts 1857 om Kjøbenhavns kommunale Anliggender, altsaa en Lov, der ganske nylig er vedtagen af Rigsdagen og stadfæstet af Hans Majestæt Kongen, og som er given for den Commune, der utvivlsomt er i Besiddelse af den bedste Udkomst til at nyde fuldstændig Communalfrihed, da den har de største Kræfter til at bære den. I denne Lovs § 4 er der forbeholdt Overpræsidenten — og i det Tilfælde, hvortil jeg sigter, er Borgermesteren jo forsvunden som Borgermester, thi enten han hører til Majoriteten eller Minoriteten, er det jo den kvalificerede Majoritet i den samlede Communalbestyrelse, der tager Beslutningen, og Borgermesteren bliver følgelig kun den Tilsynshavende — der er, siger jeg, i Lovens § 4 forbeholdt Overpræsidenten et Tilsyn, der er defineret saaledes, at han kan standse Beslutningen, naar han finder, at en af den samlede Communalbestyrelse eller af Borgerrepræsentationen eller af Magistraten eller af en Borgermester eller en paa eget Ansvar handlende Raadmand tagen Beslutning overstrider den den Paagjældende tilkommende Myndighed eller i anden Henseende er stridende mod Lovgivningen, eller at den gaaer ud paa at træffe en fordærvelig Foranstaltning eller at nægte Op-

fyldelsen af en Communen paahvilende Pligt. Det er denne Definition, som man nylig har givet her i Rigsdagen ligeoverfor den største og ubetinget dygtigste Commune i Landet, og det vil vistnok ikke møde Indsigelse, at det Samme da ogsaa maa kunne gjøres gjældende mod de mindre Kjøbstæder. Med denne Definition af Tilsynet skal jeg altsaa, skjøndt det ikke er ganske stemmende med mit Dnsse eller min private Anskuelse, ikke have Noget imod at tiltræde § 1 i Realiteten, idet jeg af mit ganske Hjerte er enig i, at saaledes som vor Udvikling er i Fremstriden, maa Accenten med Hensyn til den endelige Afgjørelse af Sagerne indenfor Communalbestyrelsens eget Omraade ligge hos den folkevalgte Deel af samme. Jeg maa nemlig gjøre opmærksom paa, at det hele Lovforslag gaaer ikke ud paa at tillægge Communalbestyrelsen nogen anden Myndighed, end den allerede har efter den gjældende Lovgivning, men kun paa at træffe en Ordning med Hensyn til det indre Familieanliggende, det indre Familienlemmellembværende mellem de to Dele, hvoraf Communalbestyrelsen bestaaer. Communalbestyrelsen vil aldeles ikke efter dette Lovforslag kunne udøve større Myndighed, end der nu tilkommer den, selv om Borgermesteren og Borgerrepræsentanterne skulle blive enige derom, thi der bliver naturligviis altid tilbage et Tilsyn fra Statens Side, og dette Tilsyn kan, det vil dog være indlysende for Enhver, ikke fordrøes stærkere begrændset i Smaakjøbstæderne, end det er blevet begrændset i en ganske nylig given Lov, der gjælder for Hovedstaden.

Hvad Sagens Stilling til den hele kommunale Udvikling angaaer, har jeg allerede ved en tidligere Forhandling udtalt, at jeg har opgivet Haabet om, at alle Grundlovens Consequenter i denne Retning som i flere andre skulle i en forholdsviis kort Tid kunne gjenneføres i store organiske Love. Den Udvikling, der hidtil factisk har fundet Sted, er jo den, at man gjennem en lang Række af Forhandlinger, hvoraf en stor Deel have været spildte, endelig har naaet at faae Valgsystemet omordnet for Amtsrådet, Sognecommunen og Kjøbstadcommunen, at man dernæst har faaet en virkelig Communallov tilveiebragt for Hovedstaden, altsaa for den største og vigtigste Commune, og at man